

ita Cumanum merito sequitur Parisius in *conf. 61. n. 3. lib. 2.* & Joannes Garfia *ubi supra*. Sic itaque tenendum erit cum Barbacia, Cumano, & superioribus, ut plena proprietates debeatur ob superiori rationem principaliter; tum etiam ob alia quae ipsi considerant. Deinde quoniam licet in quaestione praecedenti dubia esset testatoris voluntas, nec ex prohibitione certum quid deduci posset (utpote cum diversis respectibus fieri potuisset) & inde contrarium nobis probabilius videretur; in hac tamen, cum verba testatoris clara sint, nec alium possint sanum aut verum habere intellectum, quicquid alii dicant, proprietatem ipsam legatam fuisse, coacta ratione fateri necesse est: quid enim interest, quod usufructus tantum ab initio legatus sit, si postmodum talia verba a testatore proferuntur, quae proprietatem expressim denotare videtur; ridiculum enim est dicere, rei alienandae facultatem alicui concessam fuisse (quod domini aut proprietatis proprium jus est) nec eidem proprietatem videri relictam; verba enim sequentia sic possunt praecedentia declarare, sicut praecedentia sequentia, ut *alio capite* plenè probavimus: nec potest negari, quin maxima differentiae ratio sit, quod res alienari prohibeatur, vel quod alienandi illa facultas concedatur, ut pungit Menochius *lib. 4. dict. praesumptione 133. n. 6.*

Quapropter in quaestione superiori existimo falsò arbitrari nonnullos, quorum Barbaciae sequaces mentionem faciunt, contrariam opinionem veniorem esse: Id enim ex dictis *supra* convincitur aperte. Deinde nec probare possunt Cornei sententiam, quam Mantica & alii *ubi supra* referunt, sed nullus improbat eam; is enim in *conf. 173. n. 1. § 5. vol. 3. § in conf. 64. n. 3. § 4. vol. 4.* sic in hac contrarietate distinguit, quod aut data fuit libera alienandi facultas, & tunc praesumitur relicta proprietates, cum alioquin usufructuarius sic alienare non possit, & hoc casu procedere potest Barbaciae & aliorum opinio: aut data fuit facultas alienandi arbitrio boni viri, & tunc dicitur legatus usufructus tantum, cum ipse usufructuarius ex concessione testatoris alienare possit, certis & iustis de causis, ut ad pias causas, ob urgentem necessitatem, & similes, & hoc casu contraria opinio locum habere potest; & Corneum sequitur Berous in *conf. 13. n. 3.* sed merito impugnat Menochius, quamvis nihil certum resolvat *dicta praesumptione 133. n. 6. in fine*, quoniam iure non probatur quod usufructuarius tantum dicatur, data facultate alienandi arbitrio boni viri; non enim id ex natura usufructus est. Praeterea & ultra Menochium; quid in effectu & rei veritate interest, quod testator liberam alienandi facultatem concesserit fructuario, an quod tantum licentiam & facultatem alienandi dederit: siquidem non magis uno modo, quam alio alienare fructuario ipsi congruit, & voluntas testatoris alienandi potentiam concedere volentis, sic colligitur adjecta licentia alienandi aut disponendi, sicut libera facultate adjecta, nec verbum *liberè*, rei veritatem & substantiam immutare, aut diversum jus constituere debet, eò magis, quod ratio principalis Cornei, quod usufructuarius sic alienare non possit, sic militat in uno casu, quam in alio, nullo enim modo alienare possit nisi facultas alienandi, quamvis simpliciter, data fuisset: si igitur licentia ipsa alienandi, jus proprietatis tribuit, non necessaria verborum multiplicatio rei effectum non immutabit.

Sexto & ultimo loco constituendum erit, aliquando etiam & e contra, usufructum solum relictum praesumi, non autem proprietatem: cuius rei latioremspulationem consultò duxi praetermittendam, propter ea, quae hac de re plenè scripsit Menochius *lib. 4. praesumptione 134. per totam*, ubi novem conjecturas usufructus tantum relictus congerit. Prima conjectura est, quando testator legavit illi, qui usufructus tantum capax est, rationibus *ibidem* adductis. Secunda, quando legatum restringitur ad vitam, veldonec vixerit lega-

tarius. Tertia, quando alia legata facta sunt, quae solum usufructum continent, atque ex vicinitate scripturae ita colligi potest. Id quod ultra eum procedere debet, quando sumus in legato dubio aut obscuro, nec certa testatoris voluntas apparet; secus tamen dicendum erit, cum verba aperta sunt, sive talia, quod virtualiter & proprie legatum proprietatis contineant: tunc enim vicinitas scripturae, legato perfecto, & in oratione diversa relicto, nihil detrudere poterit, nec erit in consideratione, quod in aliis partibus testamenti usufructus solum relictus fuerit, si in alia parte taliter dispositum sit, quod proprietatem ipsam relictam fuisse, non solum usufructum, dignosci possit. Quarta conjectura est, quando testator legavit centum singulis annis pro usufructu, ut plenè probat *ibi*, *n. 10. 11. § 12.* Quinta, quando res, quae legatur, non nisi usufructum afferre potest. Sexta, quando testator legavit fundi utilitatem. Septima, quando testator legavit fundum; ita tamen, ut legatarius cautionem praestet de bene utendo: & idem e contra, quando non vult teneri praestare cautionem, vel rationem reddere. Octava, quando testator legavit praedium uxoris, & prohibuit eam à suis heredibus molestari; tunc enim usufructum tantum legare censetur, ut cum Socino, Ruino, Decio, Albano, Cephalo, & Bertazolo scribit Menochius *ubi supra*, *n. 17.* qui dicit, quod Berous dissentit in *conf. 44. n. 11. lib. 2.* nec amplius disputat: idcirco praetermittere non potuit, praedictorum traditionem falsam quidem mihi videri, ac contra rationem juris, nec aliquo modo sustentabilem esse. Enimverò ratio illa, quae favore uxoris quae principaliter fieri solet, & facta censeri debet, non ita poterit legatum restringere, aut diminuire, ut usufructus tantum relictus censetur, contra expressam testatoris voluntatem, quia ea adiectione non legatum restringere, aut alterare, sed usufructum tantum molestiam vitare curavit; solent enim heredes, marito defuncto, variis molestiis uxores afficere, etiam in his, quae pleno jure legantur illis, controversias & lites super bonis testatoris eidem inferre, ac alia similia efficere; unde causa illa, sive adjectio, quae favore uxoris legatariae principaliter est adjecta, non debet restringere legatum praecedens, ut in fortioribus terminis, jure, ratione, & quamplurimorum autoritate in initio hujus cap. comparavimus. Deinde, quia praedium simpliciter legatum est; at fundi, vel praedii appellatione plena proprietates continetur, *l. si alii*, ubi Glossa, Bartolus, & omnes Doctores, ff. de usufructu legato, & inde fundo legato, quin plena proprietates legata intelligatur, in dubium non venit, ut post Bartolum in *l. filios heredes*, ff. de usufructu legato, firmat Mantica de *conjecturis ultim. volunt. lib. 9. tit. 2. n. 5. fol. 384.* Menochius etiam alio loco, hoc est, *eodem lib. 4. praesumptione 133. n. 13.* adjectio ergo illa, propriae legati naturae nihil detrahet. Nec urget praedictorum ratio, quod prohibitio haec causa usufructus fieri solet, quoniam hoc non concludit, usufructum solum fuisse relictum, cum verba legati repugnent, & causa etiam proprietatis fieri possint: idè cum in dubio sumus, respectu finis, aut intentionis, ob quam prohibitio facta est; & in claris, respectu verborum legati, ab illis nequaquam recedendum erit, nec dubia interpretatione, certa legati forma mutabitur, ex regula *legis, ille aut ille, § cum in verbis*, ff. de legatis 3. quam multis exornant Tiraquellus in *l. si unquam, C. de revocandis donationibus, verbo, libertis, ex n. 5. cum seqq.* Mantica de *conjecturis ultim. volunt. lib. 3. tit. 4. ex n. 1. § lib. 2. tit. 3. n. 5.* Petrus Magdalenus de *num. testium in testamentis requisito, 1. par. cap. 6. n. 30. § cap. 16. n. 126.* Camillus Gallinius de *verborum significatione, lib. 5. quest. 4.* Nona conjectura, quando reliquit tantum administrationem, ut ibi probatur per Menochium, & vide etiam in hac materia, Gerard. Mazolum in *conf. 28. per totum, lib. 1.* ubi late comprobatur, quod legatum usufructus plenum & integrum, non facit legatarium proprietarium, sed talia ver-

ba tantum important quod sit usufructus sine diminutione, & sine contradictione, ut ibi videri potest.

CAPUT XXXI.

Usufructus servitus cur dividua, cum reliquae servitutes personales, & reales in universum individuae sint? ubi congestis in unum, quae haecenus ab omnibus scripta fuere, vera ratio redditur: materia haec accurate, & distinctè aperitur, & *l. usus pars, 20. ff. de habitatione, & l. via, tit. 17. ff. de servitutibus*, cum aliis similibus explicantur.

SUMMARIUM.

- 1 *Dividuum vel Individuum quid proprie dicatur.*
- 2 *Et multorum sententiae consultatae remissive.*
- 3 *Vera resolutio traditur dubii propositi supra, & quae obligatio dicatur dividua vel individua, explicatur.*
- 4 *Jasonis resolutio in hac materia noviter improbat.*
- 5 *Jasonis cogitatio quaedam rejicitur.*
- 6 *Pena utrum in solidum committi debeat, vel pro portione hereditaria tantum, si unus ex pluribus heredibus promissoris, contraveniret in obligatione individua, & num. seq.*
- 7 *L. 2. §. item si in factò l. in executione, 85. §. quod si stipulatus, ff. de verbor. oblig. & l. haeredes, 26. §. in illa, ff. familiae heriscundae, explicantur.*
- 8 *Andreae Alciati in explicatione dictarum legum distinctio rejicitur.*
- 9 *Mariani Socini Junioris sententia adversus Recentiores probatur.*
- 10 *Stipulatio penalis ubi factò dividuo subjicitur, solum committitur pro portione hereditaria contra cum heredem, qui contrà fecerit.*
- 11 *L. 5. §. ult. & l. in executione, 85. §. item si ita, ff. de verbor. oblig. explicantur remissive.*
- 12 *Servitutes omnes reales individuae sunt.*
- 13 *Ubi plurimorum rationes adducuntur remissive.*
- 14 *Et verissima ratio assignatur.*
- 15 *Servitutes omnes personales, ut Usus, Habitatio, & similes, individuae sunt, excepto Usufructu, qui dividuus est.*
- 16 *Usufructus cur dividuus sit, cum Usus, qui est etiam servitus personalis, & fructui inest, individuum sit.*
- 17 *Ubi infinitae diversitatis rationes adducuntur, remissive.*
- 18 *Et vera differentia ratio assignatur, & numeris seq.*
- 19 *Jacobi Cujacii, Francisci Comani, Udalrici Zasii, & Joannis Corraffij resolutiones in hac materia probantur.*
- 20 *Usufructus omni respectu dividuus est.*
- 21 *Joannem Parladorium, & Joannem Marcum Aquilinum rectè percepsisse rationem ab Authore supra assignatam.*
- 22 *Usufructus dupliciter accipitur, prout hoc num. cum Corraffio explicatur.*
- 23 *Ad cujus doctrinam, quorundam resolutiones reducendas esse, novè animadvertit Author.*

segg. Marianus Socinus Junior *n. 3. § n. 255. § segg. § n. 303. § 3 10. § segg. idem in l. 4. §. Cato, ejusdè tit. n. 1. 2. § 8.* ubi Alciatus *ex n. 1. c. segg.* Udalricus Zasius in *dict. l. stipulationes non dividuntur*, *n. 2. § 3.* Vincentius, & Ripa in *l. in executione, in princ. § 1. ff. eodem tit. de verbor. oblig.* Joannes Corraffius in *l. via, ff. de servitutibus*, *n. 10.* Baconius *declaracionum juris, lib. 5. cap. 73. n. 12.* Modernus in *labyrintho dividui, § indi dividui, 2. part. quest. 1. n. 258. fol. 217. usque ad n. 278.* Eguinarius de *dividuis & individuis obligationibus lib. 2. cap. 1.* Donellus in *l. 2. §. § harum, n. 58. ff. de verbor. obligat.* Antonius Gomez *tom. 2. variar. cap. 10. de dividuis & individuis ex n. 1. cum segg.* Joannes Parladorius *rerum quotidianar. lib. 1. cap. 6.* Doctor Spino in *speculo, glossa 13. de legato usufructus, n. 15. § 16.* qui, ut videre poteris, variè & diversimodè hanc dubitationem diluunt, atque multorum sententias confutant; subtilius tamen, & eruditè, ut affolet, quam plurimorum opiniones confutavit Modernus *ubi supra*, ac inter alias meritò, & cum judicio, antiquorum opinionem impugnat, exillimantiù, Dividuum esse, cujus pars tantam utilitatem affert respectu partis, quantam totum respectu totius. Cum quibus etiam transierunt, sed malè quidem, nonnulli ex Recentioribus, ut constat ex Antonio Gomez & aliis relatis *supra*.

Idcirco decendum erit; Dividuum denotare, sive significare potentiam & aptitudinem divisionis; Individuum verò privationem potentiae, habitus, & aptitudinis divisionis. Dividuum esse divisibile, quod pro parte praestari, fieri, vel impleri potest; Individuum autem indivisibile, quod simul, vel in totum, sive semel, sive successive praestari, fieri, vel impleri debet; & consequenter obligatio sive promissio ea proprie dicitur dividua, quae partium praestationem recipit, id est, cujus rei in ea deductae, sive contentae natura est, ut possit pro parte praestari: Individua est, quae partis praestationem non recipit, id est, cujus rei in ea deductae sive debitae natura est, ut non possit praestari pro parte: ita praefata doctrina deducitur ex textu in *l. 2. §. § harum, & §. ex hù, l. stipulationes non dividuntur, 72. l. in executione, 85. ff. de verbor. obligat. l. pro parte, 11. l. via, 17. ff. de servitutibus, l. si ù qui quadringenta, §. quaedam, ff. ad legem Falcidiam, & esse verissimam constat ex Eguinario, Donello, & aliis *ubi supra*. Spino *dict. gloss. 13. n. 12. § 15.* Moderno Paris. qui latissime probat *dict. n. 258. § n. 261. § 269. § in eodem tractatu, 3. part. n. 9. fol. 389. n. 21. fol. 394. § n. 34. § 35. fol. 409.* Joanne Corraffio in *dict. l. via, n. 18. ff. de servitutibus*.*

Ex his, cum praesegissem Jasonem, considerabam nonnulla, ad quae nullus Scribentium omnium animadvertit. Primò, deceptum aperte eundem Jasonem in *dicta l. stipulationes non dividuntur, notabili 1. n. 2.* exillimantem, praefatam rationem esse eandem cum Dicto, sive ignotum per ignotius dicere; hoc est, individuum, quia dividi non potest, sive quia ejus divisio corrumpit stipulationem, promissionem, aut obligationem: cum tamen ab ipsismet Jureconsultis sic accipiamus, idque pro ratione eidem placuerit, ut constat ex dictis juribus, & *dict. l. stipulationes non dividuntur, in vers. Horum enim*, juncta interpretatione Moderni dicto tractatu dividui & individui, *3. part. n. 54. fol. 409. § dicta l. via, ff. de servitutibus*, ubi Joannes Corraffius *n. 18.* praesentens hanc difficultatem, quod rationes scilicet Jureconsultorum videantur eadem cum Dicto, eleganter demonstrat, ipsorum Jureconsultorum rationes parè detortas, sanèque intellectas concludere.

Secundò, & deterius quidem, in eo dubio constitutus Jason, quare scilicet servitutum promissio, sive obligatio individua sit, refert rationem Jureconsulti in *dict. l. via, 17. ff. de servitutibus. Quia usus eorum indivisus est*, nec illam probat, eodem fundamento excitatus, quod videatur idem continere cum dicto, & inde alias plures rationes adducit, in quo etiam vana cogitatione, & non satis percepta ratione decipitur; in eo enim

Quò plenior hujus Capitis interpretatio habeatur, constituendum in primis duxi, necesse esse cognoscere prius, quid proprie dicatur Dividuum, vel Individuum; sive quae res dicantur dividuae; vel individuae: qua in re valdè solent altercare Scribentes, & varias doctrinas adducunt, ut constat ex his, quae scripserunt Doctores communiter in *stipulationes non dividuntur, ff. de verborum obligat.* ubi Bartolus *n. 18. § segg.* Paulus Castrensis *ex n. 2. Jason n. 3. § n. 25. § Joan. del Castillo Quotid. Controv. Juris. Tom. I.*

Substantia veritatis consistit, ut colligi etiam potest ex sententia Jureconsulti Pauli, in l. heredes, §. an ea, ff. familiae erciscundae, ubi servitutes non dividi dicit, quia dividi non possunt. Et alio loco idem Author; Non dividuntur, inquit, servitutes, quia partium praestationem non recipiunt; l. 2. §. et harum, ff. de verbor. obligat. Veram ergo & fundamentalem rationem satis insinuat Jureconsulti in dictis verbis, ut melius intelligit Corrafius in eadem l. via, & superiores rationes optime explicat n. 18. Ideo recte insert Pomponius in eadem l. in individuis singulos haeredes stipulatoris in solidum petere, & promissoris etiam singulos haeredes in solidum teneri; nam, ut diximus supra, Individuum simul, vel in totum sive semel praestari, vel impleri debet, ut dicitur etiam in dict. l. 2. ex his, ff. de verbor. obligat. Quae jura plane procedunt, ubi agitur ad id, quod individuum est; sed tamen observandum erit, si agatur ad id quod dividuum est, ut puta si poena adjuccit facta individuo, & unus ex pluribus haeredibus promissoris contra fecerit: quo casu, licet non consideretur ab uno contra factum, quin omnes videantur contra fecisse; tamen poena contra omnes, proportione haereditaria, non vero in solidum, committitur, sicut committeretur, si ageretur ad id, quod individuum esset: ita colligitur ex textu in l. 4. §. Cato, in princ. ff. de verbor. obligat. ubi sic declarat Bartolus oppositione 1. ante n. primum, Castrensis, & Alexander n. 1. in fine, & reddens diversitatis rationem, communem resolutionem testatur Jason n. 4. §. n. 17. in fine, vers. circa primam oppositionem, sequuntur Ripa n. 19. Bologninus n. 81. Bolognetus n. 221. & plene declarat Marinus Socinus junior n. 33. per totum. Ex quibus necessario erit advertendum: primo, ad textum in l. 2. §. item si in facto, l. in executione, 85. §. quod si stipulatus, ff. de verbor. obligat. & l. heredes, 26. §. in illa, ff. familiae erciscundae, cum aliis similibus, quae videntur deduci non potest, quia aliis similibus, quae videntur deduci non potest, quia usus eorum indivisus est. Servitutes namque cum sint incorporales, considerantur secundum utilitatem & commoditatem, quam praestant: commoditas autem & utilitas servitutem in usu tantum consistit, sive usu solo terminatur, ideò cum usus servitutem individuus sit, ut dicit Pomponius in dict. l. via, & certum est; nam qui habet servitutem viae, vel itineris, non potest actum eundi ita temperare, ut partim ire, partim stare videatur, quia uti pro parte non possumus, ut scribit Paulus in l. usus pars, 20. ff. de usu & habitatione. Praeterea per concursum plurium non diminuitur usus; quamvis enim plures utantur, quilibet utitur in solidum, ac si solus uteretur, ut ostendit Ulpianus in l. si ut certo, §. si duobus vehiculum, ff. commodati, in illis verbis: Usus autem banei quidem, vel porticus, vel campi uniuscujusque in solidum esse: neque enim minus me uti quod & alius uteretur. Et Paulus in l. qui per certum, 16. ff. communia praediorum, dum probat, eum, qui per certum locum iter, aut actum alicui cessit, posse pluribus per eundem locum, vel iter, vel actum cedere, quia talis usus individuus est; unde ipsae servitutes individuae sunt: & ad haec deduci debent, quae hac de re scripta reliquerunt Eguinarius, Parladorius D. Spino in locis supra relatis, Corrafius in d. l. via, ff. de servitutibus, n. 18. in fin. vers. usus vero servitutum.

Secundo advertendum erit, nequaquam esse vera, nec procedere posse ea, quae in explicatione dictarum legum, distinguens tradit Alciatus in dict. §. Cato, n. 10. ubi n. 7. & 8. immerito reprehendit Aretini, Imolae & aliorum doctrinam supra relata; quam tamen veram credimus ex rationibus à Comuni consideratis, & textu in l. executione, 85. §. in solidum, ff. de verbor. obligat. ibi: Sed unicuique pro parte haereditaria praestatio injungitur.

Tertio & ultimo advertendum est, recta juris ratione dixisse Marianum Socinum juniorem in lectione dicti §. Cato, n. 23. novissimorum quorundam intellectum esse unum phantasma, & recte consideratum procedere non posse; & quamvis Alciati mentione non faciat, expressim tamen illius distinctionem impugnat, & fundamentis ejusdem satisfactis, ut dicto loco videri poterit: quod si stipulatio poenalis facta dividuo adjecta sit solum committitur pro portione haereditaria contra eum haeredem, qui contra fecerit, ut probat textus in dict. §. Cato, in 2. ejus part. l. inter cohæredes, §. si quis stipulatus fuerit, ff. familiae erciscundae, l. poenalis, 32. §. Julianus scribit ff. ad legem Falcidiam. Ex quibus juribus, ita adnotarunt Bartolus in eodem §. Cato, oppositione 8. n. 8. Alexander n. 34. Socinus Senior notabili 6. Jason n. 33. Ripa n. 48. & 62. Alciatus n. 100. & segg. Marianus Socinus junior n. 30. ubi advertit in hoc, inter caetera differre factum dividuum ab individuo, cum

ibi poena contra omnes, pro rata tamen, committatur i quia non potest nisi in solidum peccari, & stipulatio totaliter praedjudicatur; quod non contingit in factis dividuis, in quibus pro parte tantum peccari potest, & pro parte tantum stipulatio praedjudicatur: ob quam causam, non est opus fingere, alios contravenisse, & ideò cum nec vere, nec fictè dicantur contravenisse, teneri non possunt. Idem etiam probavit Modernus dividui & individui, 3. part. n. 366. fol. 546. qui usque ad n. 579. plenissime respondet ad textum in l. 5. §. ult. & in l. in executione, 85. §. item si ita, ff. de verborum obligationibus.

Secundo principaliter constituendum est, servitutes omnes reales in universonum individuas esse ut aperit probat textus ex dict. l. 2. §. et harum, §. ex his, l. stipulationes non dividuntur, ff. de verbor. obligat. l. pro parte, l. via, ff. de servitutibus, l. 1. §. si usufructus, ff. ad legem Falcidiam, l. et per jusjurandum, §. 1. ff. de acceptationibus, l. heredes, §. an ea, ff. familiae erciscundae, l. 8. tit. 31. part. 3. Et rationem reddit Bartolus in dicta l. stipulationes non dividuntur, n. 2. ubi plures congerit Jason ex n. 14. Alciatus n. 11. Duarenus lib. 1. dispositionum, cap. penultimo. Eguinarius de divid. & individuis obligationibus, lib. 1. cap. 1. pag. 3. & lib. 2. cap. 2. Baconius declarationum juris, lib. 5. declaratione 73. n. 5. Corrafius in l. pro parte, n. 17. ff. de servitutibus, Connanus commentariorum juris civilis, lib. 4. cap. 9. n. 5. Antonius Gomez tom. 2. variar, cap. 10. de individuis, n. 15. Joannes Parladorius rerum quotidianarum, lib. 1. cap. 6. §. 1. D. Spino in speculo glossa 15. de legato usufructus, n. 16. & 17. quorum alii anxie torquentur, nec veram rationem assequuntur, alii vero rectius arbitrantur (ut pungebam supra n. 5.) veram & fundamentalem rationem deducendam ex ratione Jureconsulti, in l. via, 17. ff. de servitutibus, dum dicit: Via, itineris, actus, aqueductus pars in obligationem deduci non potest, quia usus eorum indivisus est. Servitutes namque cum sint incorporales, considerantur secundum utilitatem & commoditatem, quam praestant: commoditas autem & utilitas servitutem in usu tantum consistit, sive usu solo terminatur, ideò cum usus servitutem individuus sit, ut dicit Pomponius in dict. l. via, & certum est; nam qui habet servitutem viae, vel itineris, non potest actum eundi ita temperare, ut partim ire, partim stare videatur, quia uti pro parte non possumus, ut scribit Paulus in l. usus pars, 20. ff. de usu & habitatione. Praeterea per concursum plurium non diminuitur usus; quamvis enim plures utantur, quilibet utitur in solidum, ac si solus uteretur, ut ostendit Ulpianus in l. si ut certo, §. si duobus vehiculum, ff. commodati, in illis verbis: Usus autem banei quidem, vel porticus, vel campi uniuscujusque in solidum esse: neque enim minus me uti quod & alius uteretur. Et Paulus in l. qui per certum, 16. ff. communia praediorum, dum probat, eum, qui per certum locum iter, aut actum alicui cessit, posse pluribus per eundem locum, vel iter, vel actum cedere, quia talis usus individuus est; unde ipsae servitutes individuae sunt: & ad haec deduci debent, quae hac de re scripta reliquerunt Eguinarius, Parladorius D. Spino in locis supra relatis, Corrafius in d. l. via, ff. de servitutibus, n. 18. in fin. vers. usus vero servitutum.

Tertio & ultimo constituendum est, quod servitutes omnes personales, ut Usus, Habitatio, & similes, individuae sunt, excepto Usufructu, qui dividuus est. Quam doctrinam docuit textus in l. 1. §. si usufructus, ff. ad legem Falcidiam, dum dicit: Si usufructus legatus sit, qui & dividi potest, non sicut caeterae servitutes individuae sunt. l. et si forte, 6. §. si ades plurium, ff. si servitutes vendicetur, ibi: Et ait singulos dominos in solidum agere sicuti de caeteris servitutibus, excepto usufructu. Et in specie inter Usum & Usufructum differentiam constituit textus in l. usus pars, 20. ff. de usu & habitatione, ubi scribit Paulus: Usus pars legari non potest; nam frui quidem pro parte possumus: uti pro parte non possumus: Et in operis

pro

probat textus in dict. l. stipulationes non dividuntur, ff. de verb. oblig. & in habitatione, textus in l. si habitatio, ff. de usu & habitatione: solus ergo usufructus inter servitutes etiam personales dividuus est, ex dictis juribus, & l. usufructus, §. ff. de usufructu. l. si usufructus, ff. ad legem Falcid. & ita uno ore profitentur omnes DD. communiter in dictis juribus, Socinus in cons. 67. n. 50. volum. 1. Antonius Uffillus in §. aequè si agat, n. 20. Institut. de actionibus. Udalricus Zasius in dicta l. stipulationes non dividuntur, ex n. 8. Corrafius in dicta l. via, n. 14. Marianus Socinus junior in l. 4. §. Cato, de verb. oblig. n. 350. Connanus lib. 4. c. 5. n. 11. Joannes Garzia de expensis & meliorat. cap. 10. n. 9. Antonius de Leon. in l. 2. n. 4. ff. de servitutibus, Antonius Pichardus in principio Institut. de usu & habitatione, n. 4. & novissime, nullo ex his relato, Petrus Ricciardus ad rubricam, Institut. de usufructu, n. 142. Unde summam facit difficultatem; nam si usufructus dividuus est, cur & usus dividi non potest, cum utraque sit servitus personalis, l. 1. ff. de servitutibus, fructusque & usus inest, nec sine usufructu esse potest, l. 14. §. 1. ff. de usu & habitatione: ideò ratione usus sibi adjuncti, deberet usufructus judicari individuus. Quo argumento oppressus fruit Bartolus in dicta l. stipulationes non dividuntur, n. 28. versiculo, sed contra predicta, & ad illud respondent Jason ibi. n. 30. versiculo, contra predicta opponit Barrolius, & Marianus Socinus junior n. 356. atque variis modis praedictae dubitationi succurrunt, & infinitas diversitatis rationes considerant Doctores communiter in dicta l. stipulationes non dividuntur, ubi Bartolus n. 27. & sequentibus. Zasius n. 8. 9. 10. & 11. Paulus Parisius n. 45. & 46. Socinus junior n. 25. & n. 83. & 333. videndus omnino usque ad n. 347. Eguinarius de dividuis & individuis obligat. lib. 2. cap. 3. Corrafius in dicta l. via, ex n. 14. Modernus dividui & individui, 3. part. n. 47. & 48. fol. 407. Caepola de servitutibus Urbanorum, cap. 10. per totum. Antonius Gomez dicto cap. 10. de individuis, n. 18. versiculo, servitus vero mixta, & n. 19. Crotus in l. 4. §. Cato, ff. de verborum obligat. n. 135. Parladorius rerum quotidianarum, lib. 1. cap. 6. §. 1. n. 4. & 5. Doctor Spino in Speculo, gloss. 13. de legato usufructus, n. 20. Joannes Marcus Aquilinus in l. 2. §. et harum, 3. part. n. 61. & 62. de verborum oblig. Jacobus Cujacius in l. pro parte ff. de servitutibus, & in l. 2. ante finem, ff. de servitute legata. Baconius lib. 5. dicta declaratione 73. n. 9. & 10. Jacobus Conenatius quaestionum singularium juris, cap. 18. per totum, Franciscus Connanus Commentariorum juris civilis, lib. 4. cap. 5. n. 11. Antonius Pichardus in principio, de usu & habitatione, n. 4. & novissime, his non relatis, sex diversitatis rationes adducit, & improbat eas; demum Corrafius sententiam amplectitur Petrus Ricciardus ad rubricam, Institut. de usufructu, ex n. 142. usque ad n. 148. Quibus omnibus attentè praelectis & quae superius dicta sunt, mature consideratis, verissima differentiae ratio inter alias servitutes, & usufructum, esse debet: Quod cum caeterarum servitutum utilitas & commoditas in usu tantum consistat, sive usu solo terminetur, ut dicebamus supra n. 14. omnes servitutes censentur individuae, quia usus earum individuus est, dicta l. via, 17. de servitutibus; Usufructus vero non terminatur solo usu, sive utilitas ejus non consistit in usu tantum, sed in fructibus, sive in corporibus fructuum potissimum consistit, quae divisionem recipiunt: unde cum fructus dividui sint, & partes recipient, & usufructus ipse judicatur dividuus: Usus vero servit, sicut caeterae aliae, individua (nam qui usum partiri velit, quod naturam ejus corrumpat necesse est) idcirco frui pro parte possumus, uti pro parte non possumus, l. usus pars, 20. ff. de usu & habitatione: quod optime assequuti sunt Jacob. Cujacius recitationum solemnium in libros Digest. ad dict. l. pro parte, ff. de servitutibus, & dict. l. 2. ante finem, ff. de servitute legata. Franciscus Connanus lib. 4. dicto c. 5. n. 11. qui post Joan. del Castille Quotid. Controv. Juris, Tom. I.

quam ratione probavit, usum dividi non posse, dicit non ob stare, quod usufructus dividi potest in quo ipse usus inest, quia in ea fructus parte, quam usus complectitur, usum nostrum & quidem integrum, quatenus scilicet rei natura permittit, habemus, ac si in fundi aliqua parte constitutus nobis esset usufructus: ideò nullo modo divisionem pati ur; rectè etiam Udalricus Zasius in dicta l. stipulationes non dividuntur, ex n. 8. usque ad n. 14. ubi dicit, expeditam rationem esse, quia usufructus consistit ex perceptione fructuum, quae fructuum perceptio dividi potest; at necessitas usus dividi non potest, ut latius ibi probatur: eleganter Joannes Corrafius in dicta l. via, n. 15. & 16. ubi eruditè advertit, latius multò patere divisionem in usufructu, respectu utilitatis & commoditatis, hoc est fructuum, qui omnem omnino divisionem etiam naturalem admittunt, quam in caeteris servitutibus, quae non nisi mensuris, & temporibus dividuntur; aliam vero divisionem non recipiunt: idcirco reliquae aliae servitutes individuae dicuntur; usufructus vero omni respectu dividuus est, contractus scilicet, & obligationis, distributionis, aut divisionis, & solutionis, aut liberationis, ut rectè probant Zasius in dicta l. stipulationes non dividuntur, n. 8. Socinus junior n. 138. & Antonius Gomez dicto c. 10. de individuis; n. 18. versiculo, servitus vero mixta. Denique Joannes Parladorius, & Joannes Marcus Aquilinus supra relatis, rectè percipiunt superiore rationem, licet non ita exactè, quod usufructus, et si jus incorporale sit, divisionem patitur, quia istud jus consistit in re corporali, scilicet in fructibus, qui corporales sunt, & divisionem recipiunt. Nec urget in contrarium l. si cum duorum, 32. ff. de stipulatione servorum, quae indistinctè videtur innuere, usufructum divisionem non recipere. Nam animadvertendum erit, usufructum in Jure dupliciter accipi posse; in primis enim accipitur, quatenus jus ipsum utendi fructibus designat, l. 1. ff. de usufructu, principio Institut. eodem quo modo, caeterarum servitutum exemplo, nullam divisionem recipit, cum neque tangi, neque videri, aut palpari possit, l. 1. §. 1. ff. de rerum divisione: in principio, Institut. de rebus corporalibus & incorporalibus. Secundo modo accipitur, quatenus ad factum magis, quam ad jus refertur; & actuale ipsam fructuum perceptionem significat, & tunc omni respectu divisionem recipit, ut dictum est supra: ita Corrafius in dict. l. via, n. 15. quem sequitur Petrus Ricciardus ad rubricam, Institut. de usufructu, n. 147. & ad haec in effectu reducenda sunt, quae in praedicta difficultate scribit Bartolus in eadem l. si cum duorum, & in dicta l. stipulationes non dividuntur, n. 26. Jason n. 8. & Marianus Socinus junior n. 137. & n. 332. dum dicunt, quod usufructus non potest dividi divisione naturali, cum sit jus incorporale, sed bene dividitur secundum juris ordinationem vel quod usufructus dicitur dividuus respectu divisionis per partes discretas & demonstrabiles dicitur individuus, quia cum sit jus, & sic quid incorporeum, non cadit in eo divisio.

CAPUT XXXII.

Usufructus utrum, aut quomodo sit pars domini, vel veritatis? ubi proponitur vulgatissima contrarietas l. 4. ff. de usufructu, cum l. rectè dicimus, 25. ff. de verborum significatione: Quae haec tenent ab omnibus scripta sunt, et si originaliter, attentèque praelecta fuerint, remissivè tantum traduntur, & Accursii, Azonisque sententia ab Authore defenditur: demum agitur, utrum dominium, quod in Usufructu, & juribus incorporalibus constituitur

R 2

tuumt